

Nr 34.

Ankom till riksdagens kansli den 29 augusti 1914 kl. 8.20 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om utsträckt anstånd med betalning av gäld.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, af Ekenstam, Stårner, Gezelius, greve Lagerbjelke, Johanson i Valared, Knut Larsson, L. Olsson i Hof, greve Spens, Pettersson i Södertälje, Pettersson i Bjälbo *, Olsson i See, Igel och Holmdahl.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 28 augusti 1914 dagtecknad proposition, nr 274, vilken blivit till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande

Förslag

till

lag om utsträckt anstånd med betalning av gäld.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

Med betalning av sådan gäld, å vilken lagen den 5 augusti 1914 om anstånd med betalning av gäld (moratorium) äger tillämpning och som förfallit efter den 15 juli 1914, må ytterligare anstånd åtnjutas

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 9 saml. 34 häft. (Nr 34.) 1

intill dess fjorton dagar förflutit från den dag gälden skolat enligt nämnda lag betalas.

Har gäld tillkommit före den 5 augusti 1914 och förfaller densamma till betalning under tiden från och med den 7 till och med den 20 september 1914, äge gäldenären njuta anstånd med betalningen intill dess en kalendermånad förflutit från förfallodagen.

2 §.

Vad i 1 § är stadgat skall icke gälla om

- skatter, utskylder eller andra offentliga avgifter;
- post-, telefon- eller telegramavgifter;
- avgifter för vatten, gas eller elektrisk ström;
- avgifter till eller ersättningar från riks försäkringsanstalten, sjuk-kassor eller understödsföreningar;
- premier på grund av försäkringsavtal eller sådana ersättningar på grund av dylikt avtal, som ej utgå vid återköp av livförsäkring eller som förskott mot säkerhet i livförsäkringsbrev;
- sådan ersättning, som det enligt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete åligger arbetsgivare att utgiva;
- bidrag till annans underhåll, som utgår enligt lag eller avtal;
- skadestånd;
- böter eller vite, vartill någon blivit av domstol eller annan offentlig myndighet fälld;
- avlöning för allmän eller enskild tjänst eller annan arbetsanställning;
- pension, livränta eller undantagsförmån;
- arrendeavgift;
- hyra för fast eller lös egendom;
- förlagsskuld, som på grund av 11 § i förordningen den 13 april 1883 angående förlagsinteckning förfallit till betalning;
- gäld av vad slag det vara må, som åligger staten eller kommun.

Med ränta å gäld må ej anstånd åtnjutas, ej heller med avbetalning å lån, som mot säkerhet av inteckning i fast egendom beviljats i enlighet med de för hypoteksföreningars verksamhet meddelade bestämmelser.

3 §.

Med betalning av köpeskilling för lös egendom må ej anstånd enligt 1 § åtnjutas i vidare mån än köpeskillingen avser gods, som blivit avlämnat före den 5 augusti 1914, eller fråga är om köpeskillingen för sådant å exekutiv auktion försålt fartyg, som i 94 § utsökningslagen omförmäles. Har någon eljest utfäst betalning för annans åtagande att något göra eller låta, äge han ej heller på grund av 1 § åtnjuta anstånd med betalningen i vidare mån än åtagandet blivit före nämnda dag fullgjort.

4 §.

Utan hinder av vad i 1 § stadgas må medel, insatta hos bolag eller annan, som driver bankrörelse, uttagas; äro medlen insatta hos sparbank eller å sparkasseräkning eller därmed likartad räkning, äge dock insättaren ej utbekomma mer än 100 kronor i veckan av sitt tillgodohavande.

5 §.

Är borgenären bosatt utom riket, äge gäldenären jämväl i fråga om sådan gäld, som i 2—4 §§ avses, njuta anstånd med betalningen efter ty i 1 § sägs. Har borgenär, som nu sagts, efter den 4 augusti 1914 överlätit sin fordran på någon, som är bosatt inom riket, äge denne icke i det avseende, varom nu är fråga, bättre rätt än den utländske borgenären.

6 §.

Under den tid anstånd med gälds betalning åtnjutes må icke gäldenären vare sig genom stämning till domstol eller hos överexekutor utsökas eller på grund av densamma utmätning sökas eller verkställas. Är talan om betalning redan hos domstol eller överexekutor anhängiggjord, må dock den talan utan hinder av vad nu stadgats vinna prövning. Under nämnda tid må ej heller av anledning, som i 4 § konkurslagen sägs, innehavare av fordran, som med anståndet avses, göra ansökan, att gäldenärens egendom skall avträdas till konkurs, eller sådan förut gjord ansökan vinna behandling.

Utan hinder av vad i första stycket är stadgat äge inteckningshavare göra gällande den rätt, som omförmäles i 31 och 35 §§ av förordningen den 16 juni 1875 angående inteckning i fast egendom eller i 27 och 28 §§ av lagen den 10 maj 1901 om inteckning i fartyg eller i 17 § av lagen den 14 juni 1907 om inteckning i tomträtt och vattenfallsrätt.

7 §.

Begagnar gäldenär anstånd, som han enligt denna lag äger åtnjuta, må icke i följd därav, att betalning uteblivit, pant, som må hava blivit satt för gälden, försäljas eller av borgenären för egen räkning behållas eller vite utgå, där sådant blivit utfäst för den händelse gäldenären skulle fördröja betalningen över förfallodagen. Ej heller må i ty fall på grund av bestämmelserna i 95 eller 130 § utsökningslagen köp vardas ogillt eller annan bestämmelse i lag eller avtal därom, att gäldenärens rätt i följd av dröjsmål med betalningen skulle vara förverkad, vinna tillämpning.

8 §.

Å gäld, för vilken ränta ej är utfäst, men viss förfallodag är bestämd, äge borgenären för den tid, anstånd med gäldens betalning enligt denna lag äger rum, tillgodonjuta ränta efter sex för hundra om året eller, där fråga är om gäld, som grundar sig å växel, efter den räntefot, som vid anståndets början gällde för diskontering i riksbanken av växlar, ställda att betalas efter högst tre månader. Vad nu är stadgat om skyldighet att gälda ränta skall icke äga tillämpning å den, som å exekutiv auktion inropat fast egendom eller sådant fartyg, som i 94 § utsökningslagen omförmäles.

År å gäld, med vars betalning anstånd åtnjutes enligt denna lag, ränta utfäst att för tid efter gäldens förfallodag utgå efter högre räntefot än dessförinnan, vare gäldenären ej pliktig att för den tid, under vilken han begagnar sig av anståndet, gälda ränta efter högre räntefot än sex för hundra om året eller, där redan för tiden före förfallodagen högre ränta utfästs, efter den sålunda utfästa räntefoten.

9 §.

Under tiden från och med den 7 september till och med den 6 oktober 1914 må fast egendom, som är utmätt eller som hör till konkursbo, icke i något fall försäljas och försäljning av utmätt eller konkursbo tillhörig lös egendom icke äga rum i andra fall än här nedan i andra stycket sägs. Ej heller må under sagda tid borgenär, som för sin fordran har lös egendom såsom pant, genom försäljning eller annorledes skaffa sig betalning ur panten, där ej egendomen är av beskaffenhet, som här nedan sägs.

Försäljning av lös egendom, som är underkastad förskämning eller snar förstörelse eller erfordrar alltför kostsam vård, må äga rum utan hinder av vad i första stycket är stadgat. Utmätt lös egendom må ock säljas, där borgenären och gäldenären äro ense därom eller överexekutor prövar det vara lämpligt. Likaledes må lös egendom, som hör till konkursbo, försäljas, såframt sådant fall är för handen, som i 48 § andra stycket konkurslagen omförmäles, eller borgenärerna i den ordning 59 och 60 §§ samma lag stadga besluta sådan försäljning och rättens ombudsman efter att hava hört gäldenären lämnar sitt bifall därtill.

Har försäljning, som efter ty nu sagts ej må ske, redan utsatts att äga rum, varde den inställd. Skall försäljning, som nyss nämnts, utsättas att äga rum å tid efter den 6 oktober 1914, må kungörelse om försäljningen ej utfärdas förrän efter sagda dag.

10 §.

Sammanträde, som blivit utsatt för fördelning av köpeskillingen för utmätt fast egendom eller fartyg, skall, där köparen begagnar sig av anstånd enligt denna lag, inställas. När anståndet upphör, åligger det auktionsförrättaren att, där köpeskillingen rätteligen erlägges, ofördröjligen utsätta ny tid för sammanträdet och låta detta kungöras så som i 140 eller 142 § utsokningslagen sägs samt att i annat fall, med iakttagande av vad här ovan i 9 § stadgas, förfara så som i nämnda lag för varje särskilt fall föreskrives.

11 §.

Under den tid anstånd med växels betalning åtnjutes må växeln icke till betalning uppvisas eller för bristande betalning protesteras.

Bihang till senare riksdagens protokoll 1914. 9 saml. 34 häft. (Nr 34.) 2

12 §.

Är enligt lag eller författning borgenärs rätt beroende därav, att talan anhängiggöres eller annan åtgärd vidtages inom viss tid, och kan på grund av vad här ovan är stadgat sådan åtgärd icke företagas, vare borgenärens rätt förvarad, där åtgärden vidtages inom en kalendermånad efter hindrets upphörande; dock att i fråga om vad borgenären har att iakttaga för bevarande av växelrätt skall gälla vad i 92 § växellagen stadgas.

Denna lag skall träda i kraft den 7 september 1914.

*Utskottets
yttrande.*

Beträffande de skäl, som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får utskottet hänvisa till den kungl. propositionen.

Granskningen av ifrågavarande lagförslag har icke givit utskottet anledning till anmärkning eller erinran, och får utskottet alltså hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition må av riksdagen bifallas.

Stockholm den 29 augusti 1914.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.